

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, péntek 1913. október 31.

248. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3. I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felolós szerkesztő:
MURAI JENŐ

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Uj országos egyesület.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara mozgalmát indított arra, hogy a magyar áruknak megszereztesse a balkáni piac. A külföldi államokban úgy anis már mindennél megindult az akció, hogy a balkáni területet meghódítsák iparuk és kereskedelmük részére.

Az aradi kamara ezért beadvánnyal fordult a vámpolitikai középponthoz, arra kérve, hogy tárgyalja ezt a kérdést és alakítson egy olyan országos egyesületet, mely a magyar árucikkek elhelyezéséről gondoskodik.

Az ötlet igazán nagyszerű és ami a fő, feltétlenül meg is valósítható. Országos egyesületet alapítani nem is nehéz és még azt is mondhatjuk, hogy jó. Hiszen ha egy ilyen egyesület alakul, különböző és mindig jól dotált hivatalos állások keletkeznek a fő- és székvárosban és előkelő közgazdasági kapacitásoknak nyílik alkalom arra, hogy szédítő eredményű munkásságot fejtsenek ki.

Az új országos egyesület feladata az lesz, hogy majd elhelyezzen árukat a balkáni piacon és pedig úgy fog elhelyezni, hogy jól fog elhelyezni. Tudni kell ugyanis, hogy a balkáni piacon most az emberek leülnek egy székre és várnak. Mit várnak?

„A Tengerpart” tárcája

Nászui.

A berlini Adlon-hotel hallja. Egy angol karosszékre beleomolva, mosolygó nézésű, negyven év körüli, barnahajú ur szemléli a járókelőket. A hallon igen elegáns, öszülő, de negyven évnél szintén nem idősebb ur halad át. A barnahajú előtt hirtelen megáll és előbb meglepetve néz rá, azután álmélkodva kérdezi: „Niki, te vagy az?” A barnahajú felugrik: „Stefi, öregem...” Megölelik egymást, leülnek és beszélgetnek.

Stefi (szemrehányóan): Niki, te Berlinben vagy és én itt találkozom veled... Ez barátság?

Niki: Kedves öregem, bocsáss meg... Tegnap délután érkezünk és én ma délután akartam fölmenni a követségre. Előbb igazán nem lehetett, mert... (Megakad.)

Stefi: Mert... Miért? Bizonyosan nagyon sürgős és nagyon fontos ügyeid voltak.

Niki: Igazán... (Mosolyog) nagyon fontos és nagyon sürgős ügyeim voltak.

Stefi: Oh, nagyon élnék el tudom képzelni. Szeretném tudni, mi dolgod van nekéd Berlinben. Miért jöttél ide?

Niki (mosolyog): Miért jöttem ide?... (Habozik.)

Stefi: Miért?

Várják a budapesti országos egyesület előkelő urait, várják, hogy majd ezek odamennek és majd elhelyeznek nekik árukat. Magyar árukat. Várják, hogy mit fog határozni ez ügyben a vámpolitikai központ, melynek nagynevű kitünőségei már valószínűleg tudják is, hogy kik lehetnének a legjobb elhelyezők a Balkánon.

Bizonyosan minden kamara csatlakozni fog az aradi javaslatához, mert szinte példátlan volna az, ha az aradi kamara csak indítványt küldött volna, holott előbb azt a vámpolitikai központokkal is le nem tárgyalta volna.

Az elv tehát az, hogy aki a balkáni piacra szállít, az előbb fizessen egy kis adót, valami csekélységet az országos egyesületnek, az elhelyezőnek, hogy a kivitelre szánt áru egy fillérrel, vagy egy század fillérrel drágább lehessen.

Németországban, Angolországban és Franciaországban is foglalkoznak a balkáni piacok meghódításának gondolával; de ezen országokban nincsenek elhelyezők. Ezekben az országokban igen nagy súlyt helyeznek arra, hogy ne legyenek elhelyezők, hanem inkább olyan árakat és olyan export feltételeket teremtsenek a legközelebbi határokon, melyek a balkáni piacon az árukat versenyépesekké teszik.

Ezekben az országokban úgy gondolkoznak, hogy mi a fenét tehet egy elhelyező, vagy száz elhelyező is, ha maga az áru nem versenyképes? Protektorokkal nem szokás, nem lehet exportüzleteket csinálni

Niki (kimondja): Nászuton vagyok itt.

Stefi: Tessék?

Niki (mosolyogva): Nászuton.

Stefi: Hja úgy!... Most már értem.

Niki: Nem érted. A feleségemmel vagyok itt.

Stefi: Tessék? Most már igazán nem értem.

Niki: A feleségemmel vagyok itt. Itt van a feleségem. Felment átöltözködni az ebédhez.

Stefi (felemeli a két kezét): Hát nem értem, na! Ha csak te... ha csak nem volna szíves megmagyarázni.

Niki: Megmagyarázni? De igen, azt hiszem megmagyarázom. Sőt azt hiszem, örülnék neki, hogy elmondhatom valakinek. Javíthatatlan feleségek vagyunk; minden férfi az; kamaszkorunk óta rászoktunk, hogy a szerelmi boldogságunkkal eldicselkedjünk, ha csak hősiességből, ugynevezett lovagiaságból nem kell hallgatnunk... És ez olyan bolond eset.

Stefi: Beszélj el.

Niki: Igen. Hát a dolog ott kezdődik, hogy én a nyár elején beteg lettem.

Stefi: Tudom. Hiszen az első időben voltam is nálatok néhányszor tudakozódni az állapotodról.

Niki: Igen, utólag nagyon hálás voltam érte. Tehát előbb torokgyuladást kaptam. Mikor ez elmúlóban volt, akkor jelentkezett egy mellhártyalob és egy tüdőgyuladás.

és ne is gondolja senki, hogy az országos egyesület exportálni akar, — dehogya, — esze ágában sincs. Az új országos egyesület előkelő elhelyezői vaskos köteteket fognak írni arról, hogy: mi az oka annak, hogy Magyarország nem tud foglalni a balkáni kivitelben. A köteteket senki sem fogja elolvasni, de a kereskedelemügyi minisztérium sok ezer példányban rendeli meg, hogy a szakkörökben kioszthassa.

Ezért szükséges az új országos egyesület, mely egyébként megint centralizál a fővárosba bizonyos érdekszalakat, melyeken keresztül fölszippant a provinciákból még egy kis anyatejet és sorvasztja tovább az ország provinciáit, sorvasztja addig, míg végül a jó vidék emlői kimerülnek, meddésbe jutnak és akkor az éhessé váló fő- és székváros megeheti majd az országos egyesületeit és a bennük élő hatalmas közgazdasági kapacitásokat.

Ha volna a vidéki kereskedelmi és iparkamarákban életrealitás és csak egy szemernyi önállóság, megakadályozhatnák azt a határt nem ismerő kiszippolyozást, mellyel a főváros az egész országot gyötri; de sem önállóság, sem életrealitás nincs a kamarákban, melyek egyebet sem tudnak tenni, csak azt, hogy mimikri módjára alkalmazkodnak a fővárosi töngeberekhez és boldogok, ha abból a zsákmányból, melyet a töngeber urak fölhabzsolnak, egy-egy morzsácskát a maguk részére is megcsipphetnek.

Ez az a nevetséges vidéki közszereplés, mely önként szalad, magától fut bele a cent-

Stefi: Igen.

Niki: Igen; egy kissé a sir szélén állottam, valami harmadfél hónapot töltöttem ágyban, másfél hónapig voltam lábbadozó. Azonban nem haltam meg.

Stefi: Sőt amint örömmel látom, pompás erőben és kitünő színben vagy.

Niki: Igen, épp ez az.

Stefi: Tessék?

Niki: Várj csak. Te tudod azt, hogy az én budapesti házamban a hálószobánk a földszinten van. A közös hálószobánk... én gyűlölöm a külön hálószobát, nevetséges és ostoba intézmény, olyan emberek találta ki, akik sohasem szerették egymást.

Stefi: Na...

Niki: De igen. Két szerelmes ember, aki állandóan... de hiszen ez mellékes. Szóval a mi hálószobánk a földszinten van. A gyerekeim és az édesanyám az emeleten alsznak. Amikor én beteg lettem, akkor a feleségem természetesen nem maradhatott a szobában. Kiköltözött, fel az emeletre, egy kis szobába, amely a gyerekek szobája és az édesanyám szobája között van. Egy ideig még ott aludt a hálószobánk mellett, az öltözködő szobában, de itt soha nem tudott egy negyed óránál tovább aludni, minden negyedórán felriadt és bejött megnézni, hogy vagyok, szinte tönkrement; az édesanyám végre rákényszerítette, hogy menjen fel az emeletre. Ott lakott tehát a kis szobában, egyik oldalon a gyerekeim, másik ol-

ralizációba és míg otthon hangosan követeli, hogy közgazdasági érdemei glorifikálásának, botorul észre sem veszi, hogy saját területének legbecesebb közgazdasági értékeit elpocsékolja. Elpusztítja százvezrek jogosult érdekeit azért a fővárosi meleg közszorításért, mely az ő ostoba hiúságát hizelgesssel, sőt legtöbbször dölyfös leereszkedéssel tudja kielégíteni.

A vidéki kereskedők és iparosok azonban majd csak öntudatra ébrednek talán. Hiszen a fejlődés mindenben meghozza a maga eredményeit. Lehet, hogy nem sokáig tart már az az idő, amikor a vidéki kamarák csak elhelyező urak és országos egyesületek alkotásával fognak foglalkozni. Ez a kivénülő nemzedék sokáig már nem marad helyén és úgy látszik, hogy a következő generáció már komolyan gondol a vidéki emporiumok megalapozásával.

P. L.

A Volturno fiumei hőse.

Az alábbi sorok Lengyel Máriót, a Volturno fiumei származású tisztjét dicsérik. Elsőnek írta meg A Tengerpart, hogy Lengyel is a szerencsétlenül járt Volturnon volt és hogy családja az Adria amerikai osztálya útján érdeklődött, hogy a megmentettek között van-e. Már tudtuk, hogy Lengyel nincs az élők között, az itt következő sorok pedig, melyeket az amerikai magyar Nép-szavából vettünk át, az ifjú hősi halálát adják tudtul. Így ír amerikai laptársunk:

Mindnyáján — itt, az amerikai Magyar Népszava szerkesztőségében — tudtuk nagyon jól, mikor a Volturno pusztulásának híre jött, hogy a Volturno a Lázárok hajója volt. A Volturno-t, ezt az angol-bur háborúból kimustrált öreg, rozoga hajót menekülő orosz zsidók, kevéspénzü magyar kivándorlók és más inséges, koldus, szegény népek szokták megszállni. Mindjárt felmerült a kérdés:

— Hány volt a magyar az elpusztult utasok között?

Betelefonáltunk az Uranium Line irodalon az anyám között. Késő este feküdt le, kora reggel kelt fel, állandóan ellenőrizte a két ápolónőt, de ott fent lakott még teljes négy hónapig.

Stefi: Négy hónapig?

Niki: Négy hónapig. Igen, teljes négy hónapig. Én már egy hónapja lábadozó voltam, már szinte teljesen egészséges voltam, az ápolónőket elküldtük és az inasom szolgált ki, már sétálni jártam, már kilovagoltam és ő még mindig ott lakott. Miért?

Stefi: Miért?

Niki: Miért? Ezt kérdeztem tőle én is: reggel és délután; és este... Miért? Azért barátom, mert szegylet lejönni, szegylet leköltözködni, szegylet kiadni azt a parancsot, hogy az ágyát hozzák rendbe és a holmiját hozzák le. Ő — mondta — nem tudja elviselni azt a gondolatot, hogy az egész ház tudja, hogy a ház ura és asszonya ismét megkezdte házaséletüket. Ő nem tudja az anyámnak azt mondani, hogy ezentúl lent alszik. Ő nem tud a gyerekei szeme közé nézni, ha azt kérdezik, miért megy le, miért nem alszik többé a szomszédágukban. Ő nem tűri a cselédek pofáit...

Stefi: Oriási!

Niki: Hihetetlen, mi? Vannak ilyen asszonyok, barátom. Ez olyan szemérmes, mint egy tizenhétéves leány... Olyan szemérmes, mint az esküvőnk napján volt, pedig nincs még két ember, aki úgy szeretné egymást, mint mi.

dájába. A Volturno utasairól való névsoruk eszoka — volt az udvarias válasz — de ha személyesen lefáradunk hozzájuk, szívesen állnak a rendelkezésünkre. Lemegyünk hát az Uraniumnak a Broadwayn lévő irodájába.

Várunk kell. És ideges izgatottsággal, aggódó, féltő remegéssel várunk. Elmúlik vasárnap, hétfő, elmúlik kedd, szerda, a tiz mentőhajó közül hat már megküldte a földézetére fölvevő hajótöröttek névsorát. És a sorok írásakor — 1913. október 16-án, hajnali 3 órakor — már csak a Suránszky Eszter, Márius Mária, Helvey Ignác, Szegszárdi János, Horváth Mirkó, Vendel Albert és Pataky Teréz sorsáról nem tudunk semmit.

Csütörtökön reggel egy apró betűkbe szorított, néhány soros hír ötlük a szemünkbe a World hasábjairól. Dusselman, a halálhajó harmadik tisztje — tegnap jött meg a Grosser Kurfürst fedélzetén — elmeséli, hogy a mentési munkálatokban páratlan hősiességgel vett részt a Volturno „Lengyel” nevű 4 tisztje, aki az egyik halálbarohant mentőesónakról bukott a hullámok alá.

— Lengyel! Nem Lengyel-e igazában ez a név és nem magyar volt-e az a fiú? Sietős kedvvel, idegeskedve nyulunk a telefonkagyló után. Az Uranium Line irodáját kérjük és onnan röpi is már a válasz: — igen, a Volturno elpusztult 4. tisztje magyar volt, Lengyelnek hívták, többet azonban nem tudunk róla. Ha egyéb információkat akarnak az urak, fáradjanak ki a Kroonland elé, ma fut be s vele jön Inch kapitány, az elpusztult Volturno parancsnoka is, ő talán bővebb fölvilágosítással szolgálhat majd.

Fél hat órakor a Kroonland magasra ágaskodó, kedély falai alatt vagyunk.

König Pált keressük először. Az Uranium Line irodájában úgy tudták, hogy a Kroonland vette föl és magyar ember. König rövidesen elő is került, de a magyar szóra nem tudott válaszolni. Német ember és nem magyar.

— Ki tud magyarul? — kiáltotta most a magyar újságíró a mogorván gubbasztó, egy csapatba bujt hajótöröttek felé.

Ketten is jelentkeztek a magyar szóra, két fiatal legény. Az egyik Kanizsai Miklós volt, 25 esztendő és Clevelandba igyekszik,

Stefi: Igen. És?

Niki: És? Én kértem, könyörögtem neki, udvaroltam neki. Nem használt. A végén — elesábitottam.

Stefi: Tessék?

Niki: Elesábitottam, barátom; elesábitattam a feleségemet. Előbb arra kértem, jöjjön le hozzám éjjel, ha már mindenki elaludt. Nem, mondta, azt nem teheti, mindenképen keresztül kellene mennie egy szobán; vagy az anyám ébredne föl, vagy a gyerekek megkérdéznék, hová megy; az inasom is itt alszik a szomszéd szobában... Tehát ezt nem. És meddig akar így élni? Ő nem tudja, ő nem tehet róla, majd lesz valahogyan... Azonban sehogysem volt. Megkértem tehát, jöjjön le hozzám egyszer délután, amikor én hivatalosan, orvosi tanácsra aludtam. Ekkor esendes a ház; meleg szeptember vége az idő, ilyenkor mindenki a szobájában van... Lejött. És elesábitottam.

Stefi: Igen. És?

Niki: És... hát abba beleegyezett, hogy néha, néha, ha a ház fele nincs otthon, a másik fele a szobájában van, akkor leszökik hozzám. Le is szökött egy párszor, amíg meg nem történt a baj; lábujjhegyen, lopózkodva, szivdobogva jött, mintha találgára ment volna, ijedezett, hallgatózott. Elragadó volt. Kedves. Szép. Mámoritó.

Stefi: Igen... de micsoda baj volt az, amiről...

a másik a pestmegyei Hartáról való 24 éves Knodel Henrik, ki az útja utolsó stációján szintén Clevelandot emlegeti. Meggyötörte mind a kettőjüket az a borzalmas színjáték és belejajdul a szavuk, amikor elbeszéli, hogy hogyan tépték ki magukat az égő hajóról. A Kroonland mentőesónakjai vették át őket, de a esónakokba csak a nők és gyermekek után kerülhettek. A katasztrófa az ő izgatott, rakoncátlan előadásukban is ugy elevenedett meg — szinte fotografikus hűséggel ugyanugy — mint a hogyan a lapok írták meg. De mind a ketten hangsúlyozzák azonban azt is, hogy igaz a hír: — mikor az első mentőesónakokat eresztették le, a matrózok megvadult, őrjöngő indulattal tiportak végig mindeneken, ők akartak az első lenni a mentőesónakokban.

Inch kapitányt a hajó dohányzójában fogják közre az újságírók. Az illusztrált lapok szája-ize szerint való angol metszésű, szikár ember: — az arca csupa seb, a tűz pörkölte meg. Csöndes, szenvtelen hangon beszéli el, hogy hogyan folyt le a katasztrófa s amikor megkérdi, vajjon igaz-e, hogy a Volturno elpusztult negyedik tisztje magyar ember volt, Inch igenlőleg bólint a fejével és elmélázva mondja:

— Magyar fiú volt. Lengyelnek hívták. A keresztnévét nem tudom, most tette meg velünk először az utat, Londonban állt közénk és a papirjai elpusztultak a hajón. Azelőtt a Cunard Line Newyork és Fiume közötti vonalán dolgozott. Hősiesen viselkedett mindvégig, nem félt a halált egy percre sem. Csütörtökön reggel együtt álltunk a parancsnoki hidon és ott volt mellettem, a mikor kiadtam a rendeletet, hogy a mentőesónakokat le kell boesájtani. Ő a hatos számú esónakot vezette és másodikként boesájtottuk le esónakját a vízbe. Huszan lehettek benne. Az első esónakot az orkán felkapta, megforgatta a levegőben és azután hozzácsapta a hajó orrához. A esónak darabokra zúzódott és az utasai belezuhantak a vízbe. Most a Lengyel esónakja következett, a fiú ügyesen dolgozott nagyon, a esónakja nem esapódott a hajóhoz, de simán ért le a hullámokra. Azután tovább siklott és elünt. Semmit se hallottunk többet róla. Elnyelte a tenger...

R. H.

Niki: Micsoda baj? Hát ez. Egy délután lelopóztam hozzá. Teljes csend volt az egész házban. Én boldogan vártam. Elragadó volt. Nálam volt vagy félóra, amikor egyszerre azt mondja, hogy a hálószobánk ajtaja előtt a folyosón suttognak. De hogy — mondom én — ez képzelődés. De igen — mondja ő — bizonyosan úgy van és halk lépéseket vagy esozszogást is hall. Nem tudtam megnyugtanni. Feláll, kifelé megy, én megyek mögötte, kinyitja az ajtót: az ajtó előtt ott áll az anyám, a két gyerek, az inasom, a portás, a francia kisasszony, a szobalány és a kocsis.

Stefi: Nem értem. Hát hogyan?...

Niki: Hát így: — a kocsis észrevette, hogy a pincének ablakán füst jön ki. Ott ég valami. A pincének van még egy kulcsa, az be van zárva valami szekrénybe, a szekrény kulcsa a feleségemmel van. A portás a szobalányhoz szalad, a szobalány be az anyámmal, az anyám a kis szobában nem találja a feleségemet, azt hiszi, hogy a gyermekeimnél van. Ott nincs. Siet le a földszintre — mögötte a megijedt gyerekek és a francia kisasszony — és be akar jönni hozzám. Keresi a feleségemet. A méltóságos asszony — mondja ez a diszkrét gazfickó — bent van a méltóságos urnál, ilyenkor le szokott hozzá jönni, de ő azt hiszi, hogy nem szabad lábogatni; ő azt hiszi — a diszkrét tőkiflókó — hogy a méltóságos ur haragudnék. A társaság meghökken, megállnak, tanács-

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárat a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapi reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológvár, a papírgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthető meg.

— Az „Adriatica” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

A BORRAVALÓ.

A munkásbiztosító pénztárak az egész országban akciót indítottak a borra-
való ellen, ha nem is olyan formában, a
mint azok szeretnék, akik a borra-
valót elűntetni kívánnak a föld színéről. Am ha
a pénztárak a borra-
valót nem megszü-
ntetnek, éppen be akarnak kopogtatni, ami-
kor a bezárt ajtó kinyílik és nyole álmélko-
dó szempár előtt kilép az én szegénylős fele-
ségem és mögötte én. Tableau!

Stefi: És?

Niki: Mit: és? A feleségem meg akart
halni szegénylőségében. Előbb csak elpirult és
dadogott, azután sirögöresöt kapott...

Stefi: És a tűz?

Niki: A tűzet hamar eloltották. Szeren-
ese, hogy a tűzoltóság csak később jött, mert
különben az anyámon, a gyerekeimen és az
összes családomon kívül még a tűzoltópa-
ralesnok is ott állott volna a hálószo-
ba előtt.

Stefi: Elsőrangú. Azután?

Niki: Azután... a szép délutáni talál-
kákról szó sem lehetett többé. A feleségem
hallani sem akart róla. Hát — eljöttünk
nászutra. Én előbb Béceset ajánlottam, de a
feleségem azt mondta, hogy ott sok az ismer-
ős. Azután Párist ajánlottam — az nagyon
messze van; Berlint elfogadta. Ha majd ha-
zamegyünk, most minden a régi rendbe jö-
het már... Most itt vagyunk. Nászuton va-
gyunk. Boldog vagyok. Éppen úgy szeret-
jük egymást, mint tíz évvel ezelőtt. Vagy
talán még jobban. Ugy-e érted, hogy tegnap

tenni, hanem csak megadóztatni akarják,
azért ha küzdelmük sikerre vezet, bizo-
nyára nagy eredményeket érnek el, alig-
hanem arra bírva a főnököket, hogy mun-
káikat tisztességesen fizessék, eltöltve
őket a borra-
való elfogadásától.

Az első attakot a borbélyok ellen in-
ditották, akik semmi áron sem hajlandók
arra, hogy segédek borra-
valói után járú-
lékot fizessenek. A hare egyes városok-
ban, mint például Szegeden, erősen folyik
és eredményében immár odajutott, hogy
a kihágási bíró elé került, akinek az a fel-
adat jut osztályrészül, hogy a munkás-
pénztár kivánságát nem teljesítő főnökö-
ket megbírságozza, vagy fölmentse. Ha
az igazság abban talál megnyilatkozást,
hogy a mestereknek a segédek borra-
valói után csakugyan járulékot kell fizetni,
az esetben a borra-
valót sok minden ve-
szedelem fenyegeti, mert hiszen majdnem
kétségtelen, hogy a kapzsi kincstár is neki
rugaskodik, hogy a maga részét szintén
kivegye. És ha ez irányban törekvésről
fog bizonyosságot tenni s a kivetést az adó-
felügyelőségek megkezdik, igen nagyra
rug azok száma, akik a ma még nevétsé-
gesnek látszó borra-
való-adót fizetni fog-
ják. Az ország lakosságának ugyanis jó
nagy része van abban a kiváltságos hely-
zetben, hogy borra-
valóhoz jusson és fize-
tését ezzel egészítse ki. Hiszen nyilván-
való, hogy a pincérek tulajdonképpen eb-
ből élnek, hogy a bérkocsisok főjövede-
lét ez adja, hogy a szolgálk csakis borra-
való révén tarthatják fenn magukat a cse-
lédekkel és a többi alkalmazottakkal e-
gyütt. Ujlesztendő napján pedig a borra-
valószedés orgiákat ül, hogy a koresmáro-
sokat nagy jövedelemhez juttassa.

Ma persze még senki sem vesz magá-
nak fáradságot arra, hogy évenként in-
cimen kiadott és beszédett összegeket ki-
mért nem kerestelek fel, érted és megbö-
csátod.

Stefi: Igen. Igen. De nézd csak, azt his-
zem...

Niki: Igen, a feleségem. Te — egy szót
se előtte.

Stefi: Természetesen, egy szót se...
(A lépcső felől karsu szőke asszony
közeledik.)

Niki (az asszonyhoz): Nézz ide, ki van
itt.

Stefi (feláll): Kezét esőkolom... Livia.
Livia (esodálkozva): Stefi, maga az?
Hogy kerül ide?

Niki: Hiszen ő Berlinben lakik; egy fél-
év óta a berlini követségnél van.

Livia: Ugy? Azt hittem, még mindig
Rómában van.

Stefi: Én több joggal esodálkozhattam
azon, hogy maguk hogyan kerülnek ide.

Livia (gyors pillantást vet a férjére):
Oh, én már régen meg akartam nézni Ber-
lint. Kivánsi voltam rá.

Stefi: Igen, Niki már elmondta.

Livia: Igen, nagyon kivánsi voltam
rá... nagyon érdekelt... (Elpirult, de fo-
lyékonyan hazudik tovább.)

Biró Lajos.

számítsa, de ha a kincstár meggondolja a
dolgot és borra-
valóadó fog kivetni, mi-
hamar elkészül a statisztikai kimutatás,
ha mindjárt hozzávetőlegesen is. Így azu-
tán minden valószínűség szerint esodála-
tosan nagy summáról lesz szó. A vég-
eredmény persze az lesz, hogy ha a mun-
kás-
pénztárak és az adófelügyelőségek a
maguk részét az ajándékokból kiveszik, a
borra-
valózás hamarosan meg fog szünni,
mert senki sem bolond azért jutalmazni
meg az öt kiszolgálókat, hogy azoktól az
állam elszedhesse.

Szólván pedig minderről, bocsanatot
kell kérnünk, hogy ebben a néhány sor-
ban a borra-
való szót annyiszor említettük.
De hát annak, hogy ismétlésekbe estünk,
tulajdonképpen az alkoholelles egyesü-
letek lapjának a szerkesztősége az oka, a
mely a borra-
való kiküszöbölése céljából
egy új és megfelelő szóra pályázatot hir-
detett, de azt mind e mai napig sem dön-
tötte el, amiből az is következik, hogy
más kifejező szóhoz mindedig nem jut-
hattunk.

— Ujencok eskütétele. November else-
je nagy nap a katonai életben. Hagyomá-
nyos szokásként ezen a napon tesznek esküt
az október elején bevonult ujencok, akiknek
ezután kijárnak azok az apróbb szabadsá-
gok is lassan-lassan, amelyek az öreg bakák
kiváltságai. A fiúmei helyőrségnél levő kö-
zös és honvédujencok eskütétele is holnap
reggel folyik le a szokásos ünnepi keretben.
Tölgyfagalyas esakóval, kitisztogatott waf-
ferrockban vonulnak ki az ujencok az eskü-
tételre, amelyet tábori mise és az eskü
jelentőségének fejtegetése előz meg. Ez u-
tóbbit az ujencok vallásfelekezetiük szerint
a maguk egyházainak lelkészeitől kapják meg.

— Házasság. Hesz Ferenc máv. főelle-
nőr és neje ezton tudatják Etelka leányuk-
nak Medveczky György fregatthadnagy-
gyal történt eljegyzését. Minden külön ér-
tesítés helyett.

— Fiume és a dalmát bor. Bécsből je-
lentik: Ivcevieh, Biakini, Cingrija és Tre-
sieh-Pavisie dalmát képviselők megjelentek
Stürgkh miniszterelnöknél, akit arra kér-
tek, hogy járjon közbe a magyar kormány-
nál a dalmát bornak Fiuméba való bevitelét
megnehezítő intézkedések visszavonására.
A miniszterelnök megígérte a közbenjárást.

— A kikötőből. Okt. 30. Érkezett:
Carpathia angol gőzös Newyorkból, 6000
hordó olajjal és 30 tonna géppel; Zrinyi
magyar gőzös Valenciából, 1140 zsák papri-
kával, 1000 zsák kénnel, 400 zsák szentjá-
noskenyérrel és 130 hordó olajjal; Gallipoli
olasz gőzös Velencéből, 120 zsák korpával,
40 bál pamuttal és 100 üres hordóval.

Indult: Thracia angol gőzös Liver-
poolba, 370 tonna cukorral és 16 hordó fa-
kivonattal.

Vásárolj OSRAM-drótlámpák kaphatók. Villamos műveknél, szerelőknél és minden szakmabeli üzletben Magyarországi képviselő berendésként: Finger és Fia, Budapest VI., Hajós-utca 41. sz.

— **Próbajárat.** Az Ungaro-Croata hajóstársaság Knin nevű új gőzöse ma délután próbajáratra indult.

— **Tilos a csók.** Vodopivec János 36 éves munkás tegnap a Calle del Barbacan egyik házában dolgozott. Munkája közben tréfálkozni kezdett Gianich Mária 27 éves asszonnyal, akit meg akart csókolni. Az asszony ellenállt s dulakodás közben leesett a földre, minek következtében a jobb keze megsebesült. A nő felháborodásában egy szerszámot kapott fel, amelylyel fejbevágtatta Vodopivezet. Mindkettőjük sérülését a mentők kötötték be.

— **Betöréses lopás.** Bossák Mihály 26 éves munkás tegnap bejelentette a rendőrségnek, hogy a bőröndjét valaki feltörte s abból 40 koronát kilopott. Bossák tudvalevőleg néhány napig a kórházban feküdt, mert ő az, akit Ghergetta torretai koresmáros verekedés közben megsebesített. A kórházban való tartózkodása alatt lopták meg s nem is sejtji, hogy ki lehet a tettes.

— **Öngyilkossági kísérlet.** K. A. 20 éves fiúmei leány szerelmi bánatában mérget ivott. Beszállították a kórházba, ahol az orvosok túltették minden veszélyen. Most lakásán ápolják.

— **Baleset.** Giacomino Antal 46 éves munkás tegnap a Piazza del Municipion elesett s lábát törte. Beszállították a kórházban.

— **Megőrült.** Ma reggel az Adamich-mólón egy fiatalemberen hirtelen kitört az örültség. Beszállították a kórházba.

— **Corso mozi.** Ma esti műsor: Győzelem vagy halál, érdekesítő kémdráma, az Itala vállalat remekműve.

— **Berlin-szálloda Budapesten.** A főváros életéből egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

x **Fogműterem.** Legújabb amerikai módszer. Modern higiénia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghuzás ingyen. Novák Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42. a Corso mozi fölött.

DR. MAHLER SANATORIUMA, ABBAZIA

üdülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegvizgyógyintézet, hízaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

Távirat — Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, okt. 30. Az ellenzék délután 9 órakor értekezletet tartott, melyen azt a határozatot hozta, hogy a mai ülésre nem megy. Elhatározták azt is, hogy napirend előtt nem kérnek szót.

Mikor Beöthy László elnök az ülést 11 órakor megnyitotta, mintegy 140 munkapárti és 90 ellenzéki volt jelen.

Az elnök felhívta Förster Aurélt, Szentiványi Árpádot és Meskó Lászlót, hogy mint az összeférhetetlenségi bizottság tagjai tegyék le az esküt. A felhívásra senki sem jelentkezett. Beöthy megismételte szavait és mert újra nem jelentkeznek, indítványozza, hogy nevezettek engedetlenség címén utasítsák a mentelmi bizottsághoz.

Felszólítja Ráth Endrét, hogy egy régebbi határozat folytán kövesse meg a Házat. Ráth oda sem figyel, az elnök újra felszólítja, de választ nem kapván, indítványára Ráthot is mentelmi bizottsághoz utasítják.

Jelentette az elnök, hogy hatvannál több képviselő október 28-án a Ház összehívását kérte. De mert a mai ülés iránt már intézkedtek, az új házszabályok értelmében a kérelemnek nem tehetett eleget. Az elnök után halotti csendben.

Károlyi Mihály állott szólásra. Mindezekelőtt elmondotta, hogy az ellenzék miért nem jön az ülésekre. Junius 4-ike óta — mondotta — ez nem parlament többé, itt nincs sem szólás, sem egyéni szabadság. Az immunitás csak dőlőbáb. Az ellenzék nem akar dekorum lenni a munkapárti kis játékhoz, nem megy bele abba, hogy az első szóra Gerő ur kardjával nézzen farkasszemet. Nem jön az ellenzék, mert az új házszabályokat nem ismeri el (taps a baloldalon).

— A margitszigeti botrány ügyében az ellenzék kétszer kérte a Ház összehívását, de az elnökség összejátszott a munkapárttal és ürügyet keresett...

— *Az elnök* (esetleg): Az elnök a pártok felett áll és nem játszik össze senkivel.

Az ellenzéken kórusban kiáltják:

— Tudjuk, mi tudjuk!

— *Károlyi*: Tisza a felelősség fanatikusának mondja magát, de minden erejével azon volt, hogy a felelősség alól itt kibujjon. Folyton azon nyargal, hogy nem ő vette fel a pénzt, nem is tudott róla, de elismeri azt a lényegét, hogy a munkapárt korrupciónak, bankoknak, az új báróknak köszönheti létét. És mégis dicsőíti, sőt barátjának ne-

vezi Európa legnagyobb panamistáját, Lukács Lászlót és tanuskodik a bűnben fogant munkapárttra.

— Parlamentről nálunk beszélni sem lehet. Ahol a miniszterelnök így beszél, ott csak abszolutizmus lehet. Olyan ez, mintha valaki benne van egy rablóbandában, nem vesz részt a rablásban, de a zsákmányon osztozik. Ezt az országot a munkapárt megmetyélezte, tönkre tette és az a többség, amely erkölestelen alapon áll, nem tölthet be erkölesbirói tisztet.

Tisza István rögtön felelt Károlyinak. Kijelenti, hogy az ellenzéknek senkisémet gátolja abban, hogy a Házban megjelenjen és a parlamenti erőszakot senki sem ítéli el úgy, mint ő (nevetés az ellenzéken). Igenis, ez így van. Azért hoztam be a fegyveres erőt, hogy a legveszedelmesebb erőszakot, a kisebbség terrorját meggátoljam.

Az ellenzék azt mondja, hogy a munkapárt züllött...

Felkiáltások a baloldalon:

— A bíróság mondta!

— A király nevében mondották!

— *Tisza*: A magyar intelligencia majd ki fogja kérni magának ezt a vádat. (Nagy zaj, elnök Lovász Mártont rendre utasítja.) A magyar nemzet erre az okvetetlenkedésre meg fogja adni a méltó választ.

— *Kun Béla*: Az Ön aradi választását is vesztegető-pénzből fedezték.

— *Justh János*: Miből fizették az aradi költségeket?

— *Eitner Zsigmond*: Beszéljen az aradi választásról!

— *Tisza*: Ezek a puffogó frázisok nem akadályozzák meg a munkapártot, hogy szakadatlanul dolgozzon tovább az ország érdekében.

— *Justh János*: Neumann báró azt izeni, hogy ne hazudjanak!

— *Tisza*: Önök egy adatnak vannak birtokában, annak, amely a Magyar Bankkal van összefüggésben. Az ebben az ügyben hozott bírói ítéletre — törvényiszteletem folytán — nem térek ki (nevetés a baloldalon), de önöknek sincs joguk, hogy abból olyan következtetést vonjanak le, amely nem talál.

— *Huszár Károly* (sárvári): Az ön tisztelt barátja, Lukács panamázta a milliókat.

— *Zlinszky*: István: Az ön mandátuma sem tiszta.

— *Tisza*: Minden választás pénzbe kerül és aki ennek ellenkezőjét állítja, az hypokrita.

— *Héderváry Lehel*: Mi a sajátunkból fedeztük a kiadásokat.

— *Eitner Zsigmond*: Minket nem állami pénzen vásároltak.

— *Csuha István*: Nem lopott pénzből. Én a magaméból lettem megválasztva.

— *Héderváry Lehel*: Nem pinkapénzből születünk.

— *Ráth Endre*: Nekünk nem mondhatja Zimonyi Schware, hogy esaltunk és hazudtunk.

— *Az elnök*: Ráth Endre képviselő urat rendre utasítom.

— *Ráth*: Jól tette!

— *Tisza*: Az ország érdeke azt kívánja, dolgozzunk vállvetve.

— *Gál Sándor*: Gerővel vállvetve?

— *Tisza*: Az ilyen komédia árt a nemzet presztizsének a külföld előtt.

— *Zlinszky*: Majd megreparálja Lipscher.

— *Tisza*: Újlag kijelentem, hogy az ilyen dolgok nem fognak megakadályozni a további munkában.

Főzzél észszel. Ez a modern asszony elve. A „rég bevált titkos receptek“ idejüket multák. Ma a főcél a változott gazdasági viszonyoknak megfelelő jó és izletes konyhát vezetni, ezért jó gazdaasszonyok Dr. Oetker-féle sütőport használnak, mivel időt, munkát és pénzt takaríthatnak meg, ezenfelül biztosítékot nyújt bármiféle sütemény sikeres elkészítésére. A világos fej a legszebb és legtalálóbb symboluma ezen kiváló konyhaszernek. Ezen fej mintegy figyelmeztet arra, hogy „Főzzél észszel“.

Károlyi Mihály szólni akar, az elnök megkérdi: mi címen.

— Személyes kérdésben — mondja Károlyi. Az elnök felteszi a kérdést, hogy a többség megengedi-e.

— Károlyi: Ettől a többségtől nem kérek semmit.

— Tisza: Minden választásnál vannak legális és illegális költségek, ez kétségtelen.

— Eitner: Ilyen az aradi.

— Justh János: Nagy különbség, hogy a választáshoz milyen pénzt viszünk, a magunkét-e, vagy lopottat.

— Tisza: Mindez megáll, ha Károlyi Mihály becsületszavára kijelenti, hogy az ő választása nem került pénzbe.

Károlyi Mihály felugrik, de nyomban ott terem Zlinszky és Pallavicini, akik lefogják.

— Héderváry Lehel: Jelentse ki Tisza becsületszavára, hogy Aradon nem vesztek.

— Andrássy Gyula gróf kijelenti, hogy az elnök konfiskálta a képviselők jogát és ezt mesterétől és elődjétől: Tiszától tanulta. Tisza a korrupció fegyvereivel dolgozik, két eszköze van a pénz és az erőszak.

— Sztranyovszky Sándor: Az ellenzék csak akkor jön a Házba, ha panamára vadászhat.

— Vázsonyi: Ez tévedés, mert vadászni csak vadállatra szokás, a panama pedig csak szelid háziállat a munkapártban.

Az ülés folyik, a hangulat rendkívül izgatott.

Az új államtitkár eskütétele.

BUDAPEST, okt. 30. Báró Perényi Zsigmond belügyi államtitkár ma reggel Bécsbe utazott, hol délben a király előtt letette az esküt. Az államtitkár még ma vizsátér Budapestre.

Az új sajtótörvény.

BUDAPEST, okt. 30. Tegnap este az Otthon körben népes gyűlést tartott az újságírók egyesülete. Vázsonyi Vilmos dr. másfélórás beszédben ismertette az új sajtótörvényt, mely szerinte csak ürügy arra, hogy a régi sajtótörvény hajtásait lenyesve az árnyékot és védelmet nyújtó lomboktól is megfosszák a terebes fát. És ezt a munkát hivatlan kertészek végzik. Ajánlotta, hogy kérjék fel a kormányt, hogy e törvény javaslatot vegye le a napirendről mindaddig, míg szakemberekből, újságírókból és jogászokból álló bizottság a törvényjavaslatot áttanulmányozták. Utána Fényes László beszélt. Indítványára küldöttséget menesztettek az igazságügyminiszterhez, akit felkérnek, hogy a törvényjavaslat tárgyalását halassza el.

Eltűnt polgármester.

MAROSVÁSÁRHELY, okt. 30. A marosvásárhelyi polgármester, Kedves József napok óta eltűnt.

Vilmos császár a trónörökösnel.

WILDPARK, okt. 30. Vilmos császár ideérkezett Ferenc Ferdinán látogatására. Mára vadászat van kitűzve.

A szerb kölesön meghiúsult.

BELGRÁD, okt. 30. A szerb kormánynak a párisi piacon 250 millió franknyi kölesön elhelyezése iránti tárgyalásai eredménytelenül végződtek, mert a szerb kormány nem fogadta el a francia-belga pénzcsoport feltételeit.

Tilos az átrepülés.

SZENTPÉTERVÁR, okt. 30. Az orosz kormány megtiltotta idegen aviatikusoknak hogy orosz területen átrepülhessenek.

BUDAPEST, okt. 30. A hadvezetőség, nem törődve a polgári hatóságok engedélyével, megtiltotta Dancourt francia aviatikusnak a Délmagyarországon át Szerbiába szándékolt repülést.

—o—

Árviz Középamerikában.

NEWYORK, okt. 30. San-Salvadorban árvizek következtében sok vagyon és emberélet ment tönkre. Eddig 54 holttestet huztak ki a dagadó árból.

Megszökött őrmester.

SZERAJEVO, okt. 30. A Focsában állomásozó 53. gyalogezred manipuláló őrmestere, Auer Károly megszökött és magával vitte az ezred pénztárát 11.300 koronát. Elrendelték körözését. Az őrmester németül és törve horvátul beszél.

—o—

Asszonyok az erdőben.

SZOFIA, okt. 30. A Thráciát megszálló bolgár katonaság Gümöldzsina közelében az erdőben bujkáló ezer bolgár asszonyra és gyermekre bukkant, kiket a szerb és görög bandák, miután lakhelyeiket feldúlták és a férfiakat leöldösték, szétkergettek. A bujdósokat Gümöldzsinaiban fogják letelepíteni.

Öngyilkosság a vonaton.

INNSBRUCK, okt. 30. A gyorsvonat egy kupéjából Brixlegg mellett egy katonatiszt beugrott az Inn folyóba, elmerült s bár a vonat mindjárt megállt és az öngyilkos keresésére indultak, a holttest többé nem került elő. Az utitársaktól tudták meg, hogy az öngyilkos Collinsky Miksa főhadnagy, a Linzben állomásozó tábori vadászászlóalj főhadnagya.

—o—

Visszautasított rendjelek.

LIPCSE, okt. 30. Thieme Kelemen titkos udvari tanácsos, a német hazafiak szövetségének elnöke, a kinek kezdeményezésére létesült a népek esatájának emlékszóbra, visszautasította a IV. oszt. vörös sasrendet, dr. Dietrich lipcsei főpolgármester pedig nem fogadta el a II. osztályu koronarendet a lipcsei pubiláris ünnep alkalmából. Azzal háritották el a kitüntetést, hogy meglévő rendjeleik után nagyobb jár nekik.

Merénylet a bíróság előtt.

PÁRIS, okt. 30. Egy Guilladien nevű paraszt állt ma a törvényszék előtt, akit két fia azzal vádolt meg, hogy 1909-ben meggyilkolta a feleségét. Guilladient felmentették. Az ítélet kihirdetése után egyik fia odanagrotthozza és revolverből többször rálőtt apjára, aki súlyosan megsebesült. A merénylő fiut letartóztatták.

—o—

Új Görögország.

SZALONIKI, okt. 30. A monasztrai hatóságok elrendelték, hogy az ottani bolgár templomot adják át a szerb papoknak.

A görög kormány betiltotta gabonaszállítását Új-Görögországból a régi Görögországba. Más országokba, Albániába is, az export meg van engedve. Az exportőrök tiltakoznak e renedet ellen, melyet érdekeikre károsnak mondanak.

—o—

Megtépázott női kalapok.

LONDON, okt. 30. Newyorkból jelentik: Mikor tegnap a Norddeutscher Lloyd Kropinzessin Cecilie gőzöse kikötött és a kajütutasok, illetőleg a hölgyek kiszállásra készültek, nagy lett a sivalkodás. Gőz-

esőlnakokon vámhivatalnokok jöttek a német hajó fedélzetére és inkvizíciót tartottak európai csipkéket, ékszereket, divatáruholmikát kutattak, a melyekre nagyon tetemes a vám. Méltatlankodva bár, de engedelmesskedtek a hölgyek, kalapjukon azonban a drága tollakat nem engedték megvámolni. Hosszas herce-hurca után a vámhivatalnokok szentségtelen kézzel leszédtek a kalapokról a tolldiszeket s elismervényt adtak róluk, csak azután engedték kiszállani a Kronprinzessin Cecilie hölgyutasait.

A halász a nagy tökéhallal a hátán az igazi Scott-féle csukamájolaj ismertető jele

és csak egyedül ez van a bevált Scott-féle eljárás szerint előállítva. Minthogy azonban többé-kevésbé utánzatok léteznek, melyek esomagolása az igazi Scott-féle emulsióhoz a megtévesztésig hasonlitanak, figyelem fordítandó a bevásárlás alkalmával halász-védjegyünkre és minden utánzat visszautasítandó.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér, Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére. Wien VII, akkor egy gyógytár utján próbaadagot küldünk.

TŐZSDE.

	Okt. 29 zárlat	Mai árt. 1/1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	817.50	817.—
Osztrák hitelrészvény	522.50	621.—
4%-os koronajáradék	80.40	81.—
Osztr.-magy. államvasut	691.50	690.50
Jelzálogbank	419.—	418.50
Leszámitolóbank	509.50	507.—
Hazai Bank	277.50	277.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	539.50	539.50
Rimamurányi	677.50	677.—
Szolgótarjáni	740.—	740.—
Közúti Vasut	631.75	630.—
Városi Villamos	352.—	351.—
Adria	573.—	—
Déli Vasut	109.50	—
Magyar Cukoripar	2645.—	—
Rizsgyár	3800.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	—	—
Buza áprilisra	11.33	11.38
Rozs októberre	—	—
Rozs áprilisra	8.98	9.01
Zab októberre	—	—
Zab áprilisra	7.40	7.42
Tengeri májusra	6.24	6.28
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	623.—	623.—
Magyar hitelrészvény	818.—	818.—
Osztrák magy. államvasut	692.50	691.—
Déli Vasut	—	109.50
Alpesi	810.—	805.50
Skoda	796.—	793.—
Osztr. koronajár.	81.55	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi köré- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksusák	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1000.—
„ . . . . . új	1000.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	284.—
Navigazione Libera Triest	622.—
Osztrák Lloyd	606.—
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	422.—
I. Trieszti Rizsgyár	720.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	447.—
Szpalatoi Portland Cement	360.—
Assicurazioni Generali . . . . . Nap.	814.—
Riunione Adriatica	3610.—

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

RÓTH LÁSZLÓNÉ PARJA.

Ott álltam tegnap a rakparton, midőn megérkezett Amerikából a Carpathia gőzös és néztem az abból kiszálló visszavándorló magyarokat. Egy ilyen alak, lerázván magáról az amerikai port, hozzám lépett és megszólított:

— Pardon Mister, a hajóskapitány figyelmeztetett engem Önre. Ön itteni újságíró?

— Yes, Mister. Miben lehetek szolgálátára?

— Hát mi újság Róth Lászlónéról, az egy napos feleségről, akinek a férje Abba-ziából eltűnt? Nagyon bánkodik-e még szegény, vagy már megvigasztalódott? És megvan-e még az a számukra berendezett péküzlet Pesten? És tudják-e már, hogy hová ment az a Róth László és mi lett belőle?

— Mindezen kérdéseire, Mister szívesen megfelelek Önnek, de előbb mégis tudnom kell, mindez miért érdekli.

— **Elmondom, elmondom, uram.** Blau Lajos a nevem, magyar ember vagyok a legvalószínűbb Dob-utcából és néhány évvel ezelőtt, mint péksegéd mentem ki Amerikába, hol kezdettől fogva elég jól kerestem. Takarékos is voltam és így néhány ezerke dollárt is gyűjtöttem össze. Ekkor egy jó alkalom kínálkozott az önállósításra, hát be is rendeztem magamnak egy péküzletet. Legjobb kilátásaim voltak, de hát asszony is kell az üzletbe. Ajánlottak ilyen is. Egy kedves, csinos magyar leányt, ki már volt is árusító péküzletben, tehát ehhez is ért. Kérdéseimre, hogy hozzám jönne-e feleségül, rövid megmondolás után igent mondott, csak szép menyasszonyi ajándékot és ékszeret költött ki. Ebbe beleegyeztem, hiszen — gondoltam — a családban marad. Megtörtént az esküvő, mely után egy közeli tengerparti fürdőhelyre utaztunk. Az asszonyka nagyon ki volt merülve az uttól, pihenni hagytam. Másnap reggel azt mondta, fáj a feje, elmegy egy kissé levegőzni és a patikába egy kis aspirinért. Elment, uram, elment és nem jött többé vissza. Keresttem, félttem, hogy baja esett, vagy büntény áldozata lett, mert az ékszerai rajta voltak. De nem találtuk meg. Legvalószínűbbnek látszott, hogy elutazott, megszökött tőlem. Én meg ott álltam a péküzlettel. Mikép vehetek bele asszonyt, hisz nem nőülhetek, mert nős vagyok, csak nincs nőm! Azt mondja egy vankee példaszó: akit baj ér, annak nem kell gondoskodnia se a gunyról, se a részvétről, mindkettő jó magától. A városrészben én lettem a guny tárgya, de legjobban bántottak a részvétnyilatkozatok. Nem volt maradásom Newyorkban. Elhatároztam, hogy eladom üzletemet. És ép kapóra, mintha csak valaki odaküldte volna, jött egy magyar pékmeister, mondván, hogy hajlandó megvenni az üzletemet. Látszott rajta, hogy ép a hajóról szállt le, még rajta volt a ruháján a pesti Városliget pora. Kivette vastag bugyelárisát és ujjnyomata osztrák-magyar bankjegyekben kifizette nekem a kialakított összeget. A szerencsétlenségemben ez volt a szerencsém! **Tünődök még mindig, hogy melyik nagyobb? Még eddig nincs eldöntve.**

A pénzzel a zsemben, elhatároztam, hogy visszatérek Magyarországra, mentem haza esomagolni és a mint a pakkokkal kihajtatok a hajóállomásra és a volt üzletembe bekukueskálók, hát mit látok! Ott benn az utódom oldalán van a feleségem és szolgálja ki a vevőket! Berontok az üzletbe, de az új tulajdonos előbem áll és rám kiált: Ami itt benn van, az **mind** a magáé volt, de most már az enyém, **nincs** itt semmi keresnivalója, ki innen, mars! És kidobott a volt legényeimmel! Ez a gazember a régi pesti babáját ide előre küldte, elvettette velem, talán mert ő nem volt abban a helyzetben, hogy törvényes asszonygyá tegye. A

hajójegyem már meg volt, hát beszálltam. Utközben hallottam a Róth László históriáját és rájöttem, hogy ez volt az a gazember, aki a saját feleségét otthagya, az enyémet meg elvitte, egy asszonyt megférjtelenített, egy férjet megfeleségtelenített — bocsánat, már egy kissé kijöttem a korrekt magyar beszédből, de nem tehetek róla, ha e helyzetekre nincs megfelelő magyar szó. Két lényt tett ez a gazember szerencsétlenné, mert én nem nőülhetek, az az asszonyka meg nem mehet férjhez! Well, mondá Capatin Praktisch, a hajóparancsnok, aki ismerte a Róth esetet és kinek elmondtam az enyémet, hát álljanak össze maguk ketten! Összeillenek és egyik se csinálhat a másiknak szemrehányást. És mikorára eldőlnek a válóperek, a törvényes formáknak is eleget tehetnek. Nos, mit szól ehhez uram, mit szól?

— Hát most utazom Pestre — folytatta — és megkísérlem. Ezalatt az állomásra értünk, ott állt a pesti vonat indulásra készen. Olyan érzelmekkel szállt a vonatra, mint aki a menyasszonyához utazik.

—0—

ABBAZIN

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hötes arrivés hier:)

Kaldrovits Irma Sárszentmiklós	Herkules
Jahn Hunke Duci Budapest	Antoniush.
Danjanovse Miksa Déva	Hammer
Brodowska Iza Pasen	Regina
Balogh Anna Eszék	Royal
Augistyn Stanislaw Krakó	Lunacek
Wagner Sándor Bukarest	Bellevue
Tavaska Tekla Lemberg	Bellevue
Taussig Béla	Quitta
Watzek József Przemysl	Quitta
Kunzl Karl Danzig	Quitta
Bürger C. Wien	Quitta
Schwehler Edmund Wien	Quitta
Schutzenhofer Wien	Quitta
Krick A. Wien	Quitta
Pfeiffer J. Wien	Quitta
Fábray Alfréd Budapest	Quitta
Schwarz Sarolta Budapest	Grosz
Rosenfeld Farkasné Budapest	Grosz
Berger Félix	Savoy
Kosch Tódor dr. Krakó	Savoy
Samarjay Lajos Budapest	Palace
Geduly Gyula Budapest	Palace
Krammer Frigyes Budapest	Palace
Laschl Oszkár Berlin	Palace
Raft Hans	Palace
Gregovieh Milivoj Kairó	Palace
Schirokova Irén Kairó	Palace
Kimelman M. Dzwiniograd	Palace
Weisz Izidor Budapest	Breiner
Neumann Ignác Abony	Breiner
Löwengrad Ernst Hamburg	Quarnero
Turkovic Milán Wien	Quarnero
Pospischi! Anton Wien	Quarnero
Löwenstein Vilma Budapest	Quarnero
Jurasky Hermann Gráz	Grand H.
Warteresiewicz István	Vécsey
Holeny Anna Jurkautz	Vécsey
Strametz Pepi Jurkautz	Vécsey
Kienegger Elisabeth Jurkautz	Vécsey
Farkas Lajos Budapest	Bristol
Gerskovits József Bukarest	Bristol
Fischer Alois Wien	Bristol
Kaldrivits Irma	Hausner
Kovács Erzsébet Kolozsvár	Viktoria
Solti Gyuláné Budapest	Viktoria
Malten Henrik Wien	Plesch
Hans Ludwig Wien	Plesch
Feld Zsigmond Budapest	Janette
Grünwald Fritz Sopron	Speranza
Schön Viktor dr. Budapest	Speranza
Malfatti József báró Wien	Haas
Malfatti Franciska Wien	Haas

FIUME

csak CORSO 11.

A téli idényre

ajánljuk óriási választéku szőnyegeinket és függőnyeinket.

Zsinegfutók, azelőtt 2.- kor.
most 80 fill.

Tapestry gyapjufutók azelőtt
5.- kor. most 2.50 kor.

Velour gyapjufutók azelőtt 8.-
kor. most 4.50 kor.

Függönyök mosható
vászonból 7 kor.-tól.
feljebb.

Axminster szalonszőnyegek 200-300 nagyság,
drbja 37 kor.

Tapestry ágyelők gyapjuból drbja 2.70 kor.

Nagy választék Argaman,
Axminster, Velour és Tapestry szalonszőnyegekben.

Tisztelettel

Weiss M.

Csak CORSO 11.

FIUME

KÖZGAZDASÁG.

—o—

+ **Ballin és Henneken.** A bankráta le- szállításán kívül van egy másik szenzációja is a német piacnak: a Hamburg—Amerika-Linie és Norddeutscher Lloyd között meg- kezdődtek a béketárgyalások. Ballin két nap óta konferál Henneken-nel a Norddeutscher Lloyd igazgatójával a differenciák kiegyen- lítéséről. Nálunk a nagy publikum nem is tudja, milyen népszerű két ember Németor- számban a két legnagyobb hajózási társaság vezérigazgatója és főleg mennyire ismeri és szereti a német kispolgár Ballint, a „császár barátját”. Az egész háborúság, mely a két hajóstársaság között kitört, inkább szemé- lyi okokból, mint tárgyi szempontokból érdekelte a német publikumot. Hogy Ballin és Henneken közt nyílt ellenségeskedés tá- madt, ez sokkal nagyobb szenzáció volt a német piac számára, mint az a körülmény, hogy a Flapag és a Norddeutscher Lloyd összeveszték a kivándorlási üzlet koncán. A német kereskedelmi hajózás két jól ismert és sokat emlegetett vezetőjének konfliktusa körülbelül olyan nagy eset volt odakünn, mintha itt nálunk Láncey és Ullmann kö- zött törne ki valami üzleti alapon álló, de személyes jellegűvé súlyosbodott veszeke- dés. De hát Németországban nincs olyan su- lyos üzleti differencia, amelyet végül ne le- hetne áthidalni. Ballin és Henneken már megint tárgyalnak egymással és mint a ber- lini lapokból olvassuk, pár nap múlva való- szinűleg létre is jön a béke a két legnagyobb német hajózási társaság között.

+ **Felszámoló hajózási vállalat.** Milá- nóból táviratozzák nekünk: A Società na- zionale degli servizi marittimi című társa- ság, a melyet néhány év előtt alapítottak állami támogatással, felszámolását határoz- ta el.

— **A legnagyobb tengeralatt járó na- szád.** Párisi jelentések szerint a napokban fejezték be Cherbourgban a legújabb ten- geralatt járóval, a Gustave Zédével, folyta- tott kísérleteket, helyesebben a próbautak- kat. A hajó építését 1910-ben kezdték meg és az ma az enemű hajók között a legna- gyobb. Hossza 84, szélessége 6 méter és a vízen 800, a víz alatt 1050 tonna vizet szo- rít ki a helyéből. 4800 lóerős motorjai vízen 20, a víz alatt pedig 12 csomónyi sebességgel hajtják előre, amit idáig egy ilyen fajta ha- jóval sem tudta kelérni. Eredetileg petró- leum-motorokat akartak beépíteni, mint a hogy azt számos tengeralatt járónál tették, de végül a gőzmotor mellett döntöttek. (I- llyen van a Pluviose mintájú hajókon is.) A Gustave Zédé személyzete áll négy tisztből, öt altisztből és 35 emberből, fegyverzete pe-

dig 8 torpedóvetőből, 32 torpedóval, vala- mint 4 gyorstüzelő-ágyuból. Különös és a legnagyobb fontossággal bíró újítás a hajó elején levő mentő-kabin. Szerencsétlenség esetén az egész személyzet helyet foglal ben- ne és a csavarok meglazításával az egész a víz színére emelkedik. A hajó 2.75 millió frankba került.

Ebből a típusból még négy hajó van munkában az 1911. és 13-ik év költségveté- sének a terhére. Közöttük a Nereide nevűt 1911-ben kezdték építeni és 1914-re fogják befejezni. Az 1912-ik év költségvetésének a terhére még további nyolc tengeralatt járó épül. Típusuk: Clorinde. Remélik, hogy 1914-ben ezeket is vízre lehet bocsátani. E hajók nagyságát illetőleg még megjegyzend- ő, hogy tervezetbe már sokkalta nagyobb- bak is vannak. Így például az orosz admí- rálitás egy 5400 tonnás víz alá süllyeszthető cirkálónak két teljesen kész tervezetét őrzi. A terveket az ismert orosz mérnök, Shura- wiew, készítette. A cirkáló hossza 122 méter legnagyobb szélessége 10.4 méter, merülő képessége pedig 6.8 méter lenne. Az A) és B) jelzésű tervezet a fő pontokban meg- egyezik, a különbség csak a hajtóerőben van. Az A) jelzésű tervezetben ugyanis a víz szí- nen való hajózásra két a 9000 HP E. G. Cur- tis turbina szolgáltatja a hajtóerőt (400 for- dulat.) Víz alatt 4400 HP elektromotorok vinnék 14 csomó sebességgel a hajót. A B) jelzésű tervezetben a víz színén való hajó- zásnál 9 darab a 2000 HP Diesel-motor szo- logatja a hajtóerőt. Víz színén a legnagyobb sebessége 25 csomó lenne, hatásköre pedig (vagyis a hajón levő fűtőanyag teljes fel- használásával megtehető ut) 730 tengeri mértföld. Víz alatt való hajózásnál a hatás- kör: 6 csomós sebességgel: 275 tengeri mért- föld, 14 csomós sebességgel: 21 tengeri mért föld. A hajó fel volna szerelve 30 torpedó- vető-csővel, 5 darab 12 cm-es gyorstüzelő- ágyúval és 120 darab aknával.

—o—

Helybeli előkelő gyárvállalati fiók per- fekt **olasz-német-horvát** az irodai teendők- ben teljesen otthonos **expeditort keres.** Ova- dékkal rendelkezők előnyben részesülnek.

Ajándokat „Jövő” jeligén továbbit a kiadó.

Könyvelő-levelező

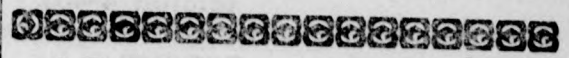
perfekt magyar-német-olasz mérlegképes, kitűnő számoló. **ÁLLAST KERES.** Szives meghívást „Megbízható” jeligére kiadóba kér.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génau- kiállításán dícsérő okmányokkal kitüntetve. **SZOBÁK 2 és fél LIRATÓL FELJEBB.**

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Október 16-tól 31-ig

Nagyszabásu családi műsor.

➡ Minden szám egy sláger ➡

Kezdődik fél 9 órakor.

kor családi előadás. Bemenet 40 fillér, re-

MIMELLI CSALAD

akrobaták

Korb Paula

szubrett

Claire Genée

előadó művésznő

QUADRATUS

zene-clown

Cocz Mignon

táncosnő.

Neményi Nusi

magyar énekesnő.

AZORA-TRIO

Gisi Walter

dalénekesnő

Traute Warnoff

énekesnő.

FRANZ AMON

kómikus

---: MOZGÓ FÉNYKÉP. ---:~

Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

Minden vásár- és ünnepnap délután 4 óra-
zervált hely 70 fillér, páholy 1 korona.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kavéházi italok és ételek. Bel- és kül-
földi lapok.

Estéknént **BARCZA JENŐ** hírneves
gigányzenekara hangversenyez.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás,
másolás, cimirás, stb.) otthoni elvégzését
telkiismeretes gyors és esinos kivitelben
vállalom. Cím e lap kiadóhivatalában.

—o—

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztán- tartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárban

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Mindenszentek alkalmából friss- és művirágokból,

valamint babérból való koszorúk készítettnek, olcsó árakon a

Senekovitsch F.

nagy virágüzletében, Viale Deák (Kapucinus ház, telefon 4-40).

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasúti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitünő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Közeli indulások Triesztből:

Személyszállítás Buenos-Ayresbe:

Spalato v. Gravosa, Nápoly Barcellona, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos és Montevideo érintésével

az Alice kettőscsavarú gőzessel okt. 9-én.
Spalato v. Gravosa, Patrasz, Almeira, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos és Montevideo érintésével

az Eugenia vagy más gőzessel okt. 16-án.
Spalato v. Gravosa, Nápoly, Barcellona, Las Palmas és Rio de Janeiro érintésével okt. 30-án.

Személyszállítás Newyorkba

Patrasz, Palermo, Algir Almeira érintésével az Oceánia gőzessel okt. 25-én.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

A kinek eladó **használt butora van** vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-03 szám.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Amerikai cipőüzlet Corso 31 sz.
Via Fosso 1 sz.

T. Blažić - Fiume.

Egyedülálló árak.

Egyedülálló árak.

Férfiak és nők részére.

Elegáns kivitelben.

THE CHICAGO SHOE 16,50 kor.

THE NORIR SHOE 18,50 kor.

Kalpić Antal

hentes, via Mercato. Telefonszám 10-58.
Fiókuzet a Calle Canapini.

Naponta friss krajnai kolbász, szalámi, tormás kolbász, szaládé, véreskolbász és sütnivaló kolbász.

Kereskedőknek, vendéglőtulajdonosoknak nagy árengdemény.

PECSINEI SZANATORIUM SUSAK-FIUME.

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadózók részére is. Modern berendezés. Kitünő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes ellátással 10 K-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágosításokat nyújt

Telefon 500.

Táviratok: SANATORIJ - SUSAK.

Igazgatóság.

MERCEDES

Az autók királya!

— Bárdi r. t. —

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYÖR.**

Szénüzlet nyitás.

A nagyérdemű közönségnek tisztelettel tudomására adom, hogy az „Ilona fürdő” udvarában

— SZÉNÜZLETET NYITOTTAM —
hol is porosz valamint trifaili darabos kőszén bármilyen mennyiségben a legolcsóbb árak mellett, leolmozott zsákokban

házhoz szállítva

kapható. Megrendeléseket 13-92 és 13-93 telefonszámok alá kérek.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását.

Teljes tisztelettel

Kell Henrik

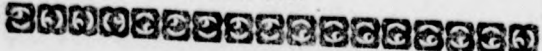

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERUÁRA a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvizek, toalettcikkei s szépítőszerek stb. stb.

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić hában). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette. melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

Olcsó tűzifa

felapritva (parkett hulladékfa) kapható az Első fiumei parkettgyár és gőzfűrész r. t. nál házhoz szállítva. Legkisebb szállítás egy fuvar, körülbelül 2000 klg. — Telefon 16-29 és 39.

Német kisasszony

keres állást 1 vagy 2 gyermekhez, beszél magyarul és németül. Szives meghívást „Német kisasszony” jellegre kiadóra kér.

Nyomatott a „POLINNIA” Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).